

HS/XI/A. Sc. Com/N/19

2019

NEPALI

(Modern Indian Language)

Full Marks :100

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks for the questions**General Instructions:*

- (i) Write all the answers in the Answer Script.
- (ii) Attempt Part–A Objective Questions serially.
- (iii) Attempt all parts of a question together at one place.

(PART : A–OBJECTIVE)

(Marks : 50)

SECTION–I

(Marks : 20)

1. तल दिएका प्रश्नका बहुविकल्पी उत्तरमध्ये सही उत्तर छानेर लेख : 1 x 10 = 10

(क) ‘नाट्यशाला छ आकाश नाचने बिजुली नटी ।’ — यस पङ्क्तिमा ‘नटी’को अर्थ के हो ?

(i) नर्तकी

(ii) नक्कली

(iii) नायिका

(iv) नानी

(ख) ‘आरोहीप्रति’ कविताका कवि को छुन् ?

(i) लेखनाथ पौड्याल

(ii) लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा

(iii) माधवप्रसाद घिमिरे

(iv) मणिसिंह थापा

(ग) कवि माधवप्रसाद घिमिरेले आफ्नो कवितामा कसलाई कन्धाउपर युगको भार देऊ भनेका छन् ?

(i) नव युवकलाई

(ii) नव नेतालाई

(iii) उच्चवर्गलाई

(iv) निम्नवर्गलाई

(घ) “कसैले गणतन्त्रवादी प्रजातन्त्र भनी थोत्रो र मक्किएको वादको नकल गर्नमा — ठान्दछन ।” — तलका विकल्पबाट सही शब्द छानेर माथिको रिक्तो ठाउँ भर ।

(i) सफल

(ii) कलाकार

(iii) चोर

(iv) गौरव

(3)

(ङ) दशैंका दिन निधारभरि दहीले भिजाएका अक्षता लगाई टोपी र कानमा के सिउरेर चाड मनाउँछौं ?

- (i) गुलाब
- (ii) पाती
- (iii) दूबो
- (iv) जमरा

(च) झ्याउरेगीत भन्ने बित्तिकै हामीलाई केको सम्झना हुन्छ ?

- (i) सारङ्गीको
- (ii) डम्फूको
- (iii) मादलको
- (iv) मुरलीको

(छ) “पाँच दिन भो दाइ, तिमीहरू दुबै लोग्नेस्वास्ती लडिहाल्यौ।” — यो वाक्य कसले भनेको हो ?

- (i) आशामरूले
- (ii) गुमानेले
- (iii) धर्मानन्दले
- (iv) धनजीतेले

(ज) “आमा” कसको के हो ?

- (i) अगमसिंह गिरीको कविता
- (ii) कृष्णप्रसाद ज्ञवालीको निबन्ध
- (iii) विक्रमवीर थापाको कथा
- (iv) लेखनाथ पौड्यालको कविता

(4)

(झ) ‘मेरो एउटा नागा हुकी’ कथाका कथाकार को हुन् ?

- (i) गुरुप्रसाद मैनाली
- (ii) विक्रमवीर थापा
- (iii) इन्द्र सुन्दास
- (iv) हरिप्रसाद ‘गोर्खा’ राई

(ञ) “पुरानो सिलगड़ी स्टेशनमा पुगेर म तेस्रो श्रेणीको डब्बामा चर्दें।” — यो वाक्य कुन कथाबाट लिइएको हो ?

- (i) मधु
- (ii) आमा
- (iii) छिमेकी
- (iv) मेरो एउटा नागा हुकी

2. तलका कथन सत्य भए ‘हो’ र असत्य भए ‘होइन’ लेख:

1 x 5 = 5

(क) ‘हामी बहादुर’ कविताका कवि कृष्णप्रसाद ज्ञवाली हुन्।

(ख) निधीको अर्थ सम्पत्ति हो।

(ग) साहित्य पनि एउटा व्यापार नै हो।

(घ) राजनले पागल जस्तै भएर पानीभिन्न डुब्दै, निस्कँदै नानीलाई खोज्न थाल्छ।

(ङ) ताख्खेको आर्थिक अवस्था सारै नराम्रो थियो।

(5)

3. कोष्ठभित्र दिएका सही शब्द छानेर रिता ठाउँ भर: 1 x 5 = 5

- (क) नेपालीकै विजयी _____ विश्व उठ्नेछ हेर। (भरमा / घरमा)
- (ख) जीवनको यात्रा छात्रलाई देखाई _____ रच्दछन्। (किताबमा / काव्यमा)
- (ग) अझसम्म कुनै साहित्यकार भन्ने जीवहरूले मौलिक रचना रचन सकेका _____। (छन् / छैनन्)
- (घ) दशैं-तिहारमा 'सेल रोटी' खानु हाम्रो _____ हो। (संस्कृति / चलन)
- (ङ) किसानहरू सबै कुरा सहन सक्छन्, परन्तु वस्तुलाई अर्काले _____ छोडेर कुटेको सहन सक्दैनन्। (माया / दया)

SECTION – II

(Marks : 30)

4 तलका कुनै पाँचवटा प्रश्नहरूका उत्तर पाँच / छ: वाक्यमा लेख : 3 x 5 = 15

- (क) कथाकारले मधु कथामा भएका परिवारको परिचय कसरी दिएका छन्।
- (ख) ब्रिटिशहरूले कसरी कहिले नागा भूमिलाई आफ्नो अधीनमा पारेका थिए ?
- (ग) आशामरू साहूले गुमानेलाई पसलको मालताल लिनका निम्ति शहर जान भन्दा गुमानेले कस्तो जवाब दियो ?
- (घ) जीवन र राजनको के कस्तो सम्बन्ध थियो ?
- (ङ) हाम्रा वीरहरू कस्ता थिए ? दुनियाँले किन तिनीहरूलाई युग-युगसम्म सम्झँदै रूँदै छ ?

(6)

(च) असमे नेपाली जन-जीवनलाई कसरी मादलले त्यहाँका वृहत् जातीय मञ्चमा लगेर उभ्याएको छ ?

(छ) कविले किन विद्यार्थीहरूलाई जातिको आमाबाबु भनेका छन् ?

(ज) वर्षाविचार कवितामा कविले मयुर र हिलोलाई केसँग, कसरी तुलना गरेका छन् ?

5. (क) स्वरवर्ण भनेको के हो ? ती के के हुन् ? 3

(ख) वाक्य केलाई भनिन्छ ? सरल वाक्यको उदाहरणसहित परिभाषा लेख ? 3

(ग) समास कति प्रकारका छन् ? कुनै दुईको उदाहरणसहित परिभाषा लेख। 3

(घ) मात्रा भनेको के हो ? ती कके हुन् ? 3

(ङ) तलका उखानको अर्थ लेख : 3

(i) नभए एक पीर, भए सय पीर।

(ii) सोझो ओँलाले घिउ आउँदैन।

(iii) अल्छीले जति जैसीले जान्दैन।

(PART : B – DESCRIPTIVE)

(Marks : 50)

6. सप्रसँग व्याख्या गर: 6

समग्रताबाट चोइटिँदै उब्रेका छौं
मुटुमा एक विषाक्त हलचल बोकेर
युग-विषमता, युग-प्रतिघातको
छातीमा गहिरो घाउ छँदैछ

अथवा

“हामी नागाहरूले जातले पाएको वृत्ति किन छाड्ने ? उहिले हाम्रा पिता-पुर्खाले मान्छे मारी घाँटीमा टाउकाको माला लाउँथे । तपाईंको दिवङ्गत बाबुले दिएको पैसा मेरा बाबुले भाँडामा हाली उमाली हेर्दा पनि नपाकेको देख्दा घुइँक्याइदिएका थिए रे !”

7. ‘नवयुवक’ अथवा ‘आरोहीप्रति’ कविताको सारांश लेख । 7

8. ‘छिमेकी’ कथामा गुमाने र धनजीतेको के कारण, कसरी झगडा भयो ? यस कथाको अन्तमा दुई छिमेकीको कसरी मेल हुन्छ ? बुझाएर लेख । 7

अथवा

‘मधु’ कथामा लेखकलाई कस्तो अफ्‌व्यारो परेको थियो ? स्पष्ट पार ।

9. “नेपाली संस्कृति र नेपाली जनजीवनको परिचय, मादल र मादलसित गाइने लोकगीत तथा नृत्यले जति दिनसकेको छ त्यति अरू कसैले विरलै दिएको होला ।” — लीलबहादुर क्षेत्रीद्वारा रचित निबन्धको यस कथनलाई बुझाएर लेख । 7

अथवा

नकल भनेको के हो ? निबन्धकारले यस निबन्धका माध्यमबाट कस्ता व्यक्तिहरूले कसरी नकल गर्छन् भनेका छन् ? स्पष्ट पार ।

10. तल दिइएको कुनै एउटा विषयमाथि निबन्ध लेख : 10
(क) अनुशासन
(ख) भारतवर्ष
(ग) मोबाइल फोन
(घ) समयनिष्ठ

11. हालमा शिलाङको मौसममा आएको परिवर्तनलाई मुख्य विषय बनाएर आसाममा बस्ने साथीलाई एउटा पत्र लेख । 5

12. यस अनुच्छेदको शीर्षक दिँदै सारांश लेख :

8

जीवन एउटा सङ्ग्रामभूमि हो । जीवनमा चाहेका वस्तुहरू पाउने हो भने निरन्तर सङ्ग्राम गर्नुपर्छ । कामको सफलताको मार्गमा आइलागेका विघ्नबाधाहरू एकपल्टको कोशिशले नछुट्न पनि सक्छन् ।

काममा असफल पनि हुनसकिन्छ तर असफल हुनसाथ त्यो काम गर्न छोडिहाल्नु ठीक होइन । अङ्ग्रेजीमा एउटा भनाइ छ ।

असफलता नै सफलताको खाँबो छ । यसकारण कुनै काम गर्दा असफल भए तापनि त्यो काम गर्दा गरेको कोशिश व्यर्थ हुँदैन किनभने त्यो कोशिशले नै कामको अनुभव हुन्छ । यसरी अनुभव भएपछि पहिले कोशिश गरेको काम गर्न अझ सजिलो पर्छ, सफलता छेउमा आइपुग्छ । त्यसपछि पनि कोशिश गरिरहे एक न एकपल्ट अवश्यै त्यो काममा सफलता पाइन्छ ।

★ ★ ★